

Objelodanjivanje podataka Erste Bank AD Podgorica za 2012.
godinu

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. Finansijski iskazi	3
3. Strategija i politike upravljanja rizicima.....	3
4. Konsolidacija.....	5
5. Sopstvena sredstva Banke	5
6. Potrebni kapital i procjena adekvatnosti internog kapitala	8
7. Kreditni rizik	10
8. Standardizovani pristup za ponderisanje izloženosti	16
9. Rizik druge ugovorne strane	17
10. Operativni rizik	19
11. Trajna ulaganja u kapital drugih pravnih lica	20
12. Izloženost riziku kamatne stope iz bankarske knjige	20
13. Sekjuritizacija.....	20
14. Tehnike ublažavanja kreditnog rizika	21

1. UVOD

U skladu sa članom 104 Zakona o bankama („Službeni list CG“, br. 17/08, 44/10 i 40/11) i Odlukom Centralne Banke Crne Gore o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka i članom 3 ove Odluke, Erste Bank AD Podgorica (u daljem tekstu: Banka) javno objelodanjuje podatke o svom finansijskom stanju i poslovanju sa stanjem na dan 31.12.2012. godine i za godinu koja se završila na taj dan.

Izveštaj obuhvata kvalitativne i kvantitativne podatke shodno odredbama Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka.

Izveštaj se javno objelodanjuje na internet stranici Banke: www.erstebank.me.

2. Finansijski iskazi

(član 5 Odluke)

Finansijski iskazi koje čine: Izveštaj nezavisnog revizora, Bilans stanja, Bilans uspjeha, Izveštaj o promjenama na kapitalu, Izveštaj o tokovima gotovine i Napomene uz finansijske izvještaje, Banka objavljuje u posebnom dokumentu Finansijski izvještaji 31.12.2012. i izvještaj nezavisnog revizora na svojoj internet stranici www.erstebank.me.

3. Strategija i politike upravljanja rizicima

(član 6 Odluke)

Banka je uspostavila sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima, koji omogućava upravljanje svim rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, obezbjeđujući tako usklađenost rizičnog profila Banke sa prihvatljivim nivoom rizika, odnosno sklonošću Banke ka rizicima. Uspostavljeni sistem upravljanja rizicima srazmjeran je prirodi, obimu i složenosti poslovnih aktivnosti Banke.

Banka je setom internih akta, usvojenih od strane Odbora direktora, uredila sistem upravljanja rizicima. Sveobuhvatni set internih akata, za čije sprovođenje su zaduženi izvršni direktori Banke i stručne službe banke, čine Strategija upravljanja rizicima, politike i procedure upravljanja rizicima, metodologije za upravljanje pojedinačnim rizicima, kao i ostali interni akti, i njima se detaljnije definišu:

- Praćenje i upravljanje kreditnim rizikom sa ciljem minimiziranja gubitka po osnovu kreditnog rizika;
- Način obezbjeđivanja zadovoljavajuće likvidnosti;

- Minimizacija uticaja na rezultat banke, kao posljedica negativnog uticaja koji proizilaze iz tržišnih rizika;
- Efikasno upravljanje operativnim rizicima, odnosno sprječavanje nastanka gubitaka po osnovu štetnih događaja koji su posljedica operativnog rizika.

Strategija upravljanja rizicima jasno određuje ukupne visine svih vrsta rizika koju Banka smatra prihvatljivim, u cilju smanjenja potencijalnih negativnih efekata na kapital i finansijsku poziciju Banke. Definisanje sklonosti ka rizicima predstavlja preduslov u uspostavljanju efikasnog sistema upravljanja rizicima. Efikasno upravljanje rizicima podrazumijeva identifikaciju, procjenu, mjerenje i kontrolu izloženosti prema svim rizicima uz istovremeno optimiziranje preuzetih rizika radi ostvarenja svih bančinih poslovnih planova.

Svrha strategije je definisanje okvira kojim se određuje sklonost preuzimanja rizika za pojedine vrste rizika kako bi se pravovremeno uočila i promjena u profilu rizičnosti banke.

To, između ostalog, uključuje određivanje:

- Vrste i uzroka rizika;
- Odgovornosti za upravljanje pojedinom vrstom rizika;
- Mjerenje i upravljanje pojedinim rizikom.

Banka je identifikovala i definisala ključne rizike kojima je izložena u svom poslovanju i to: kreditni rizik, tržišni rizik i operativni rizik. Banka takođe upravlja i rizikom likvidnosti, rizikom koncentracije i ostalim poslovnim rizicima kojima može biti izložena u svom poslovanju.

Krajnja odgovornost za upravljanje rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju, pripada Odboru direktora Banke i izvršnim direktorima Banke, koji obavljaju svoju funkciju u skladu sa projektovanim poslovnim ciljevima i strategijom o preuzimanju i upravljanju rizicima Banke.

Izvršni direktori Banke odgovorni su za sprovođenje funkcije kontrole i nadgledanja procesa upravljanja rizicima Banke, za implementaciju i poštovanje akata usvojenih od strane Odbora direktora Banke. Funkcija izvršnih direktora Banke podržana je od strane nekoliko nezavisnih tijela koji su uspostavljeni kako bi operativno izvršavali funkciju kontrole i sprovodili strateška zaduženja.

Praćenje izloženosti rizicima u Erste Banci centralizovano je u okviru Sektora upravljanja rizicima koji je samostalna organizaciona jedinica. Ovakvo centralizovano praćenje obezbjeđuje razdvajanje praćenja od upravljanja rizicima, odnosno poslovne funkcije, čime se postiže neophodna objektivnost u donošenju poslovnih odluka.

Sektor upravljanja rizicima ima sljedeće odgovornosti: definiše i predlaže na usvajanje Odboru direktora Strategiju i Politiku upravljanja rizicima, definiše i predlaže na usvajanje izvršnim direktorima procedure i metodologije upravljanja rizicima; razvija modele i metodologije za identifikovanje, mjerenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu rizika, identifikuje, mjeri, procjenjuje, prati i upravlja rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju.

Sektor upravljanja rizicima odgovoran je i za sistem izvještavanja sa područja upravljanja rizicima. Izvještavanje se odvija u okviru standardizovanih izvještaja koji se izrađuju na osnovu metodologija za mjerenje i praćenje pojedinih vrsta rizika, te uspostavljene odgovarajuće baze podataka. Izvještaji pružaju dovoljno informacija o

ukupnoj izloženosti prema različitim vrstama rizika, zemljama, industrijama i grupama klijenata, koncentracijama na nivou individualnih klijenata i ostalim koncentracijama, predviđanjima plasmana i investicija, mjerma izloženosti tržišnom riziku, racijama likvidnosti, odstupanju od utvrđenih limita, operativnom riziku itd. Izvještaji se pripremaju i dostavljaju nadležnima na dnevnom, nedeljnom, mjesečnom i kvartalnom nivou, kao i u skladu sa zahtjevima istih.

Kao dio sistema upravljanja rizikom, Banka je usredsređena na aktivno ublažavanje rizika putem uzimanja koleterala kao sredstva obezbjeđenja i umanjenje izloženosti kreditnom riziku. Banka uzima što je više moguće kolateralu, što direktno zavisi od tekuće tržišne situacije, kao i od poslovne konkurencije. Prilikom prihvatanja instrumenata kreditne zaštite, Banka prednost daje kolateralima koji se mogu brzo i jednostavno realizovati. Prihvatanje i vrednovanje instrumenata kreditne zaštite, kao i upravljanje njima, detaljno je objašnjeno u Katalogu kolateralu.

4. Konsolidacija

(član 7 Odluke)

Erste Bank AD Podgorica nije matično pravno lice, te stoga nema obavezu da javno objelodani informacije i podtake koji se odnose na konsolidaciju u smislu člana 7. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka.

5. Sopstvena sredstva Banke

(član 8 Odluke)

Sopstvena sredstva Banke, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka ("Službeni list CG", br. 38/11 I 55/12) čini zbir Osnovnog kapitala i Dopunskog kapitala, umanjen za Odbitne stavke od sopstvenog kapitala.

Elementi osnovnog kapitala Banke su:

- uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- naplaćene emisije premije, isključujući emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- neraspoređena dobit iz prethodnih godina za koju je Skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital, umanjena za porez na dobit i druge očekivane troškove;
- iznos dobiti u tekućoj godini, uz saglasnost Skupštine akcionara.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital:

- nominalni iznos uplaćenih povlašćenih kumulativnih akcija;
- naplaćene emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive;
- subordinisani dug;
- hibridni instrumenti;

- revalorizacione rezerve za nepokretnosti u vlasništvu banke.

Odbitne stavke od sopstvenih sredstava su:

- gubitak iz prethodnih godina;
- gubitak iz tekuće godine;
- nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija;
- nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- Nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog usklađivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti;
- manje obračunate rezervacije za potencijalne gubitke, utvrđene u postupku kontrole;
- Iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke.

Na dan 31.12.2012. godine, struktura sopstvenog kapitala Banke prikazana je u tabeli koja slijedi:

(000)

I/A	Osnovni elementi sopstvenih sredstava	Iznos
1.	Uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije	5.339
2.	Naplaćene emisione premije	1.571
3.	Rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve)	300
4.	Neraspoređena dobit iz prethodnih godina za koju je Skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital, umanjena za porez na dobit i druge očekivane troškove	19.807
5.	Dobit u tekućoj godini (ukoliko su ispunjeni uslovi iz čl. 4 Odluke o adekvatnosti kapitala)	
6.	Ukupno (pozicije 1+2+3+4+5+6)	27.017
I/B	Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala	
1.	Gubitak iz prethodnih godina	
2.	Gubitak iz tekuće godine	
3.	Nematerijalna imovina (goodwill, licence, patenti, zaštitni znakovi, koncesije)	
4.	Nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući povlašćene kumulativne akcije	241
5.	Nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog usklađivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti	
6.	Manje obračunate rezervacije za potencijalne gubitke, utvrđene u postupku kontrole	
7.	Iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke	
8.	Ukupno (pozicije 7+8+9+10+11+12+13)	241
I/C	Osnovni kapital (osnovni elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke, pozicija 6-14)	26.776

II/A	Dopunski elementi sopstvenih sredstava	
1.	Nominalni iznos povlašćenih kumulativnih akcija	
2.	Naplaćene emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija	
3.	Iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive	
4.	Subordinisani dug (za koji su ispunjeni uslovi iz člana 6 Odluke)	1.200
5.	Hibridni instrumenti (za koje su ispunjeni uslovi iz člana 7 Odluke)	
6.	Revalorizacija rezerve za nepokretnosti u vlasništvu banke	655
7.	Ukupno (pozicije 16+17+18+19+20)	1.855
II/B	Odbitne stavke pri izračunu dopunskog kapitala	
1.	Stecene sopstvene povlašćene kumulativne akcije	
2.	Potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital I	
3.	Ukupno (pozicije 22+23)	0
II/C	Dopunski kapital (dopunski elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke, pozicija 22-25)	1.855
II/D	Dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva član 8 Odluke	1.855
IIIA	Sopstvena sredstva (osnovni kapital+dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva) prije odbitnih stavki	28.631
III/B	Odbitne stavke od sopstvenih sredstava	
1.	Direktna ili indirektna ulaganja u drugu banku ili drugu kreditnu ili finansijsku instituciju u iznosu većem od 10% kapitala tih institucija	
2.	Ulaganje banke u subordinisani dug i hibridne instrumente druge banke ili druge kreditne ili finansijske institucije u kojoj banka ima direktna ili indirektna ulaganja u iznosu većem od 10% kapitala te institucije	
3.	Direktna ili indirektna ulaganja u druge banke ili druge kreditne ili finansijske institucije u iznosu do 10% njihovog kapitala i ulaganja u subordinisani dug i hibridne instrumente koja nijesu obuhvaćena tačkom 2 ovog stava	
4.	Direktna ili indirektna ulaganja u akcije društva za osiguranje, društva za reosiguranje ili osiguravajuće holding kompanije u iznosu većem od 10% iznosa SSB, prije umanjenja koje se vrše u skladu sa članom 9 Odluke	
5.	Iznos direktnog ili indirektnog ulaganja u pravno lice koje se bavi nefinansijskom poslovnom aktivnošću koji prelazi 10% iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjenja koja se vrše u skladu sa članom 9 Odluke	
6.	Iznos ukupnih direktnih i indirektnih ulaganja u pravna lica koja se bave nefinansijskom poslovnom aktivnošću, koji prelazi 30% iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjenja koja se vrše u skladu sa članom 9 Odluke	
7.	Potraživanja od pravnih lica i potencijalne obaveze prema pravnim licima povezanim sa bankom, ako su ta potraživanja ili te potencijalne obaveze uspostavljene pod uslovima koji su povoljniji	

	u odnosu na uslove koji se primjenjuju prema drugim licima nijesu povezana sa bankom	
8.	Potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđene akcijama drugih banaka ili drugih kreditnih ili finansijskih institucija koje se ne kotiraju na priznatim berzama iz Priloga 1 Odluke	
9.	Iznos izloženosti po osnovu sekjuritizacijskih pozicija, koji je u skladu sa dijelom ove Odluke kojim se uređuje sekjuritizacija, utvrđen kao odbitna stavka od sopstvenih sredstava.	
III/C	Ukupno odbitne stavke od sopstvenih sredstava (pozicije 29+30+31+32+33+34+35+36+37)	0
IV	Osnovni kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava (pozicija 38)	26.776
V	Dopunski kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava (pozicija 38)	1.855
VI	Osnovni kapital po potrebi umanjen stav 3 člana 9 Odluke	26.776
VII	SOPSTVENA SREDSTVA (Osnovni kapital +Dopunski kapital) (V+VI)	28.631

6. Potrebni kapital i procjena adekvatnosti internog kapitala

(član 9 Odluke)

Banka je uspostavila proces procjene adekvatnosti internog kapitala (ICAAP) u skladu sa svojim rizičnim profilom. ICAAP je uključen u sistem upravljanja rizicima i donošenja odluka u Banci i redovno se preispituje i revidira, a posebno u situacijama pojave izloženosti ka novim rizicima ili značajnih promjena.

ICAAP služi za procjenu adekvatnosti bančinog kapitala, odnosno potencijala za pokriće rizika upoređujući ga sa svim prihvaćenim rizicima na nivou cijele Banke. Određivanjem potencijala za pokriće svih rizika, Banka indirektno postavlja maksimalni nivo rizika koji je voljna prihvatiti te posljedično aktivno upravlja svojim rizičnim portfoliom. Aktivno upravljanje portfoliom je potrebno kako bi se u svako doba osiguralo odgovarajuće kapitalno pokriće koje odražava prirodu i nivo Bančinog rizičnog profila.

Nadalje, putem ICAAP-a, Banka sprovodi i planiranje internog kapitala. Planiranje internog kapitala osigurava održavanje takvog nivoa kapitala koji može potpuno podržati faktore poput očekivanog rasta plasmana, budućih izvora sredstava i korišćenja njima, politiku dividendi kao i svaku promjenu minimalnog iznosa osnovnog kapitala.

Cilj ICAAP-a je jasno definisanje i održavanje takvog nivoa kapitala koji je dovoljan za pokriće svih rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju.

Proces procjene adekvatnosti internog kapitala sastoji se od :

- Utvrđivanja materijalne značajnosti rizika: Proces procjene adekvatnosti internog kapitala (ICAAP) za polaznu pretpostavku ima procjenu materijalnosti rizika kojima je Erste Banka izložena kako bi se utvrdila potreba za izračun kapitalnih zahtjeva za pojedine rizike. Pri procjeni materijalnosti rizika, Banka razmatra sve rizike kojima je izložena, odnosno koje preuzima. Preuzeti rizici se dijele na značajne, za koje je potrebno imati kapitalno pokriće i na rizike koji ne trebaju imati kapitalno pokriće, odnosno rizike za koje nije potrebna kapitalna zaštita, budući da su procijenjeni kao nematerijalni.
- Obračun potrebnog internog kapitala za pojedinačne rizike: Za obračun potrebnog kapitala za pojedinačne rizike, Banka koristi metode propisane za

obračun minimalnih kapitalnih zahtjeva, kao i interne pristupe mjerenja. Banka sljedeće rizike ocjenjuje kao materijalno značajne, te za njih obračunava potrebni interni kapital:

- Kreditni rizik – za kreditni rizik upotrebljava se RWA u skladu sa STB pristupom propisanim od strane CBCG
- Kamatni rizik – za izračun potrebnog kapitala za kamatni rizik koristi se metodologija koja je bazirana na pomjeranju krive prinosa za +/- 200 bazičnih poena
- Devizni rizik – za izračun potrebnog kapitala za devizni rizik koristi se GAP i scenariji
- Rizik ulaganja u dužničke HoV – koristi se opšta metoda
- Operativni rizik – kapitalni zahtjev za operativni rizik računa se na osnovu jednostavnog pristupa.
- Rezidualni rizik i rizik koncentracije – koristi se testiranje otpornosti na test
- Rizik zemlje – za izračun potrebnog kapitala za ovaj rizik koristi se STB pristup
- Određivanje ukupnog internog kapitala uključujući i scenarija testnog testiranja
- Poređenje iznosa kapitala izračunatog u skladu sa regulatornim zahtjevima i iznosa potrebnog internog kapitala.

Profil rizika banke predstavlja osnovu za izračun visine potrebnog internog kapitala. Profil rizičnosti banke definisan je kao ukupan nivo izloženosti riziku koji je banka spremna da prihvati kako bi postigla zacrtane strategijske ciljeve. Ukupan apetit za rizik determinisan je na način koji omogućava percepciju Banke kao stabilne, savremene i sigurne finansijske institucije od strane klijenata, deponenata, povjerilaca, vlasnika i ukupne privrede.

Profil kreditnog rizika direktno zavisi od uspješnosti upravljanja kreditnim rizikom i apetita po kreditnom riziku koji predstavlja prihvatanje ukupne izloženosti kreditnom riziku koja omogućava postizanje zacrtanih strategijskih ciljeva, u smislu postizanja planiranih rezultata, uz održavanje odgovarajućeg stepena pokrića portfelja rezervama i ciljnog nivoa adekvatnosti kapitala. Shodno tome, profil rizičnosti kod izloženosti kreditnom riziku određuje se na osnovu sveobuhvatne analize kreditnog portfolija po različitim osnovama: troškovima rizika, industrijama, izloženosti na pojedinačnoj osnovi itd..

Profil kamatnog rizika – Apetit za kamatni rizik je umjeren, odnosno svodi se na izloženosti koje nastaju u bankarskoj knjizi i koje nastaju kao posljedica kamatonosne prirode izvora i plasmana banke. Profil kamatnog rizika rezultat je izloženosti u bankarskoj knjizi koje banka ima u fiksnoj i varijabilnoj kamatnoj stopi. Kamatonosne izloženosti Banke na dan 31.12.2012. su bile u okviru propisanih limita.

Profil valutnog rizika - Apetit za valutni rizik je veoma nizak. Banka ima izuzetno konzervativne limite za neto otvorene pozicije po pojedinim valutama i agregatnu deviznu poziciju, koji su nekoliko puta manji od limita propisanih regulativom. Shodno tome, profil valutnog rizika nastaje kao posljedica otvorenih pozicija u stranim valutama koje se održavaju na izuzetno niskom nivou i zadovoljavaju potrebe poslovanja u stranim valutama.

Profil cjenovnog rizika – Appetit za cjenovni rizik je umjeren s obzirom na to da Banka investira isključivo u dužničke hartije od vrijednosti i to za potrebe obezbjeđivanja sekundarne likvidnosti.

Profil operativnog rizika - Profil operativnog rizika predstavlja dokumentovani prikaz svih operativnih rizika kojima je Banka bila izložena u svom poslovanju. Banka je uspostavila aktivan proces upravljanja i mitigacije operativnih rizika koji su značajni za Banku, u cilju smanjenja profila operativnog rizika. U sklopu tog procesa Banka je identifikovala ključne indikatore operativnog rizika koji predstavljaju osnovne pokazatelje izloženosti Banke operativnom riziku, odnosno pokazatelje profila operativnih rizika. Služe da upozore Banku na promjene nivoa rizika koji bi mogli izazvati potencijalna negativna dejstva.

Na dan 31.12.2012. potreban kapital izračunat u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala za kreditni rizik je iznosio 15.357 hilj.; potreban kapital za tržišne rizike je iznosio 24 hilj.; potreban kapital za operativni rizik je iznosio 3.710 hilj.; potreban kapital za rizik zemlje je iznosio 486 hilj. i potreban kapital za ostale rizike 774 hilj. EUR. Koeficijent solventnosti na dan 31.12.2012. godine je iznosio 14.07% (u proračun nije uključena dobit za 2012. godinu, ako se u proračun uključi ovaj iznos tada bi koeficijent solventnosti iznosio 16.22%). Takođe, u projekcijama na trogodišnjem nivou, došlo se do zaključka da Banci po trogodišnjem planu nijesu potrebni eksterni izvori dokapitalizovanja, već će iz sopstvene profitabilnosti podržavati rast rizikom ponderisane aktive uz zadržavanje visoke kapitalizovanosti, tj. koeficijenta solventnosti koji će biti na većem nivou nego što je zakonski minimum.

7. Kreditni rizik

(Član 10 Odluke)

U skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore pod nekvalitetnom aktivom podrazumijeva se sva bilansna i vanbilansna aktiva klasifikovana u C, D i E kategorijama.

Dospjela nenaplaćena portaživanja su sva potraživanja koja nisu naplaćena o roku dospjeća, bez obzira koliko je prošlo od tog roka.

Erste Banka obračunava ispravke vrijednosti/rezerve za kreditne gubitke u skladu s važećom regulativom – Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama i Pravilnikom o internim pravilima ocjenjivanja klijenata i formiranja rezervi.

U tabeli je dat prikaz ukupnog iznosa izloženosti nakon računovodstvenog prebijanja i bez uzimanja u obzir efekata tehnika ublažavanja kreditnog rizika, kao i prosječan iznos izloženosti tokom izvještajnog perioda, razvrstan prema različitim kategorijama izloženosti.

(000)

Redni br.	Vrsta izloženosti	Prosječna izloženost 2012	neto tokom 2012	Ukupna izloženost 31.12.2012	neto na
1.	Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	68.111		77.392	
2.	Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	10.793		6.749	
3.	Izloženosti prema administrativnim tijelima i nekomercijalnim preduzećima				
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama				
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama				
6.	Izloženosti prema institucijama	19.434		30.419	
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	109			
8.	Izloženosti prema fizičkim licima, malim i srednjim preduzećima	89.944		100.645	
9.	Izloženosti obezbijeđene nepokretnostima	121.583		128.853	
10.	Dospjela naplaćena potraživanja	8.284		5.782	
11.	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika				
12.	Izloženosti prema instit. ili pred. sa kratk. bonitetnom ocjenom				
13.	Izloženosti po osnovu ulaganja u investicione fondove				
14.	Ostale izloženosti	823.707		861.381	
	Ukupno	1.141.965		1.211.221	

Pregled izloženosti prema Opštinama

(000)

Redni br.	Vrsta izloženosti	Opština														Ukupna izloženost 31.12.2012	neto na
		Podgorica	Nikšić	Bar	Pljevlja	Bijelo Polje	Rožaje	Berane	Ulcinj	Herceg Novi	Cetinje	Budva	Tivat	Kotor	Ostalo*		
1.	Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	77.392														77.392	
2.	Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave		2.747				2.738		1.260		4					6.749	
3.	Izloženosti prema administrativnim tijelima i nekomercijalnim preduzećima																
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama																
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama																
6.	Izloženosti prema institucijama														30.419	30.419	
7.	Izloženosti prema privrednim društvima																
8.	Izloženosti prema fizičkim licima, malim i srednjim preduzećima	54.523	12.381	4.004	5.201	4.128	1.915	3.283	2.027	2.976	2.498	2.511	1.689	3.509		100.645	
9.	Izloženosti obezbijeđene nepokretnostima	54.337	23.581	5.496	1.622	2.100	8.034	2.280	15.124	2.328	3.893	3.573	1.518	4.967		128.853	
10.	Dospjela nenaplaćena potraživanja	1.907	836	421	138	76	117	390	1.420	84	107	96	46	144		5.782	
11.	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika																
12.	Izloženosti prema instit. ili pred. sa kratk. bonitetnom ocjenom																
13.	Izloženosti po osnovu ulaganja u investicione fondove																
14.	Ostale izloženosti	1.928		863				467		522	587				857.014	861.381	
	Ukupno															1.211.221	

* Ostale opštine ili neraspoređeni iznos izloženosti, npr. primljena sredstva obezbjeđenja i sl.

Pregled izloženosti prema vrsti djelatnosti

(000)

Redni br.	Vrsta izloženosti	Trgovina	Građevinarstvo	Proizvodnja	Rudarstvo	Ostalo*	Ukupna neto izloženost na 31.12.2012
1.	Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama					77.392	77.392
2.	Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave					6.749	6.749
3.	Izloženosti prema administrativnim tijelima i nekomercijalnim preduzećima						
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama						
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama						
6.	Izloženosti prema institucijama					30.419	30.419
7.	Izloženosti prema privrednim društvima						
8.	Izloženosti prema fizičkim licima, malim i srednjim preduzećima	4.147	119	92		96.287	100.645
9.	Izloženosti obezbijeđene nepokretnostima	35.983	751	2.928	4.637	84.554	128.853
10.	Dospjela nenaplaćena potraživanja	812	491	236		4.243	5.782
11.	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika						
12.	Izloženosti prema instit. ili pred. sa kratk. bonitetnom ocjenom						
13.	Izloženosti po osnovu ulaganja u investicione fondove						
14.	Ostale izloženosti					861.381	861.381
	Ukupno						1.211.221

*Ostalo se odnosi na izloženosti koje se odnose na druge privredne djelatnosti i nerazvrstane kategorije izloženosti, npr. izloženosti prema fizičkim licima

Pregled izloženosti prema dospijeću

(000)

Redni br.	Vrsta izloženosti	Preostalo dospijeće	Neto izloženost	Ukupna izloženost 31.12.2012	neto na
1.	Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	Dugoročno	36.806	77.392	
		Kratkoročno	40.586		
2.	Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	Dugoročno	6.745	6.749	
		Kratkoročno	4		
3.	Izloženosti prema administrativnim tijelima i nekomercijalnim preduzećima	Dugoročno			
		Kratkoročno			
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	Dugoročno			
		Kratkoročno			
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	Dugoročno			
		Kratkoročno			
6.	Izloženosti prema institucijama	Dugoročno	236	30.419	
		Kratkoročno	30.183		
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	Dugoročno			
		Kratkoročno			
8.	Izloženosti prema fizičkim licima, malim i srednjim preduzećima	Dugoročno	77.474	100.645	
		Kratkoročno	23.171		
9.	Izloženosti obezbijeđene nepokretnostima	Dugoročno	102.678	128.853	
		Kratkoročno	26.175		
10.	Dospjela nenaplaćena potraživanja	Dugoročno	4.519	5.782	
		Kratkoročno	1,263		
11.	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika	Dugoročno			
		Kratkoročno			
12.	Izloženosti prema instit. ili pred. sa kratk. bonitetnom ocjenom	Dugoročno			
		Kratkoročno			
13.	Izloženosti po osnovu ulaganja u investicione fondove	Dugoročno			
		Kratkoročno			
14.	Ostale izloženosti	Dugoročno	6.461	861.381	
		Kratkoročno	1.243		
		Nerazvrstano*	853.677		
	Ukupno			1.211.221	

*odnosi se na ostale kategorije, npr. primljena sredstva obezbjeđenja, gotovinu i sl.

Pregled nekvalitetnih kredita i izdvojenih rezervi prema značajnim privrednim djelatnostima

(000)

Značajne privredne djelatnosti	Nekvalitetni krediti	Rezerve	% Rezervi
Usluge, turizam, ugostiteljstvo	3.242	581	17,92%
Trgovina	2.851	1.036	36,34%
Ostalo	3.218	1.691	52,55%
Građevinarstvo	772	232	30,05%
Ukupno	10.083	3.540	35,11%

Iznosi nekvalitetnih kredita, rezervi i dospjelih nenaplaćenih potraživanja, posebno iskazane, podijeljene na značajna geografska područja.

(000)

Izloženost	Geografsko područje									Ukupna neto izloženost
	Centralna regija			Primorje			Sjeverna regija			
	Outstanding	Rezerve	Neto izloženost	Outstanding	Rezerve	Neto izloženost	Outstanding	Rezerve	Neto izloženost	
Nekvalitetni kredit	7.641	2.633	5.008	7.544	2.684	4.860	1.624	656	968	10.836

(000)

Izloženost	Geografsko područje			Ukupno potraživanja dospjela
	Centralna regija	Primorje	Sjeverna regija	
Dospjela potraživanja nenaplaćena	1.416	1.822	248	3.486

Promjene u rezervacijama za nekvalitetnu aktivu

Opis rezervi	Početno stanje 31.12.2011	Promjene tokom 2012	Završno stanje 31.12.2012
Obračunate rezerve za izloženosti klasifikovane u C i niže kategorije	5.910	404	6.314

8. Standardizovani pristup za ponderisanje izloženosti

(Član 11 Odluke)

Ponderisanje izloženosti u procesu izračunavanja kreditnim rizikom ponderisane aktive vrši se u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka. Banka koristi kreditne rejtinge agencije Standard&Poors.

Iznosi izloženosti prije i nakon primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika
(000)

Redni br.	Vrsta izloženosti	Izloženost prije primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika	Izloženost poslije primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika
1.	Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	77.392	
2.	Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	6.749	
3.	Izloženosti prema administrativnim tijelima i nekomercijalnim preduzećima		
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama		
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama		
6.	Izloženosti prema institucijama	30.419	
7.	Izloženosti prema privrednim društvima		
8.	Izloženosti prema fizičkim licima, malim i srednjim preduzećima	100.645	21.051
9.	Izloženosti obezbijeđene nepokretnostima	128.853	2.586
10.	Izloženosti prema neurednim dužnicima	5.782	17
11.	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika		
12.	Izloženosti prema instit. ili pred. sa kratk. bonitetnom ocjenom		
13.	Izloženosti po osnovu ulaganja u investicione fondove		
14.	Ostale izloženosti	861.381	
	Ukupno	1.211.221	23.654

9. Rizik druge ugovorne strane

(Član 12 Odluke)

Erste Bank AD Podgorica prati izloženost kreditnom riziku druge ugovorne strane po metodi tekuće izloženosti u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka. Iznos izloženosti riziku druge ugovorne strane, izračunat u skladu sa metodama za izračunavanje izloženosti riziku druge ugovorne strane iz Odluke o adekvatnosti kapitala prikazan je u tabelema koje slijede:

I " Slobodne isporuke"

(000 EUR-a)

R.br	Potraživanja od ugovorne strane kojoj se dodjeljuje ponder kreditnog rizika	Tržišna vrijednost HoV ili gotovine koji se duguju banci - potraživanje banke	Ponderisana vrijednost	Potrebni kapital
1	2	3	$4 = 3 * \text{ponder rizika}$	$5 = 4 * 0,10$
1.	ponder kreditnog rizika 0%		0	0
2.	ponder kreditnog rizika 20%		0	0
3.	ponder kreditnog rizika 50%		0	0
4.	ponder kreditnog rizika 100%		0	0
5.	ponder kreditnog rizika 150%		0	0
	Ukupno (od 1. do 5.)	0	0	0

II " Repo" ugovori i ugovori o pozajmljivanju HoV drugoj ugovornoj strani

(000 EUR-a)

R.br	Potraživanja od ugovorne strane kojoj se dodjeljuje ponder kreditnog rizika	Tržišna vrijednost prodatih, odnosno pozajmljenih HoV drugoj ugovornoj strani	Iznos koji je banka primila, odnosno tržišna vrijednost sredstva obezbjeđenja primljenog od druge ugovorne strane	Razlika (samo ako je pozitivna)	Ponderisana vrijednost	Potrebni kapital
1	2	3	4	5	$6 = 5 * \text{ponder rizika}$	$7 = 6 * 0,10$
1.	ponder kreditnog rizika 0%			0	0	0
2.	ponder kreditnog rizika 20%			0	0	0
3.	ponder kreditnog rizika 50%			0	0	0
4.	ponder kreditnog rizika 100%			0	0	0
5.	ponder kreditnog rizika 150%			0	0	0
	Ukupno (od 1. do 5.)	0	0	0	0	0

III "Reverse repo" ugovori i ugovori o pozajmljivanju HoV od druge ugovorne strane (000 EUR-a)

R.br.	Potraživanja od ugovorne strane kojoj se dodjeljuje ponder kreditnog rizika	Tržišna vrijednost kupljenih, odnosno pozajmljenih HoV od druge ugovorne strane	Iznos koji je banka platila, odnosno tržišna vrijednost sredstva obezbjeđenja isporučenog drugoj ugovornoj strani	Razlika (samo ako je pozitivna)	Ponderisana vrijednost	Potrebni kapital
1	2	3	4	5	$6 = 5 * \text{ponder rizika}$	$7 = 6 * 0,10$
1.	ponder kreditnog rizika 0%			0	0	0
2.	ponder kreditnog rizika 20%			0	0	0
3.	ponder kreditnog rizika 50%			0	0	0
4.	ponder kreditnog rizika 100%			0	0	0
5.	ponder kreditnog rizika 150%			0	0	0
	Ukupno (od 1. do 5.)	0	0	0	0	0

IV Derivati kojima se ne trguje na berzanskom tržištu (000 EUR-a)

R.br.	Potraživanja od ugovorne strane kojoj se dodjeljuje ponder kreditnog rizika	Tekuća izloženost	Potencijalna izloženost	Ukupni troškovi zamjene	Ponderisana vrijednost	Potrebni kapital
1	2	3	4	$5 = 3 + 4$	$6 = 5 * \text{ponder rizika}$	$7 = 6 * 0,10$
1.	ponder kreditnog rizika 0%			0	0	0
2.	ponder kreditnog rizika 20%		113	113	23	2
3.	ponder kreditnog rizika 50%			0	0	0
4.	ponder kreditnog rizika 100%			0	0	0
5.	ponder kreditnog rizika 150%			0	0	0
	Ukupno (od 1. do 5.)		113	113	23	2

V Transakcije sa dugim rokom izmirenja (000 EUR-a)

R.br.	Potraživanja od ugovorne strane kojoj se dodjeljuje ponder kreditnog rizika	Tekuća izloženost	Potencijalna izloženost	Ukupni troškovi zamjene	Ponderisana vrijednost	Potrebni kapital
1	2	3	4	$5 = 3 + 4$	$6 = 5 * \text{ponder rizika}$	$7 = 6 * 0,10$
1.	ponder kreditnog rizika 0%			0	0	0

2.	ponder kreditnog rizika 20%			0	0	0
3.	ponder kreditnog rizika 50%			0	0	0
4.	ponder kreditnog rizika 100%			0	0	0
5.	ponder kreditnog rizika 150%			0	0	0
	Ukupno (od 1. do 5.)	0	0	0	0	0

UKUPNO POTREBNI KAPITAL ZA RIZIKE DRUGE UGOVORNE STRANE (zbir kapitalnih zahtjeva pod I, II, III, IV i V)

2

10. Operativni rizik

(Član 13 Odluke)

Informacije o izboru metoda koji koristi za izračunavanje potrebnog kapitala za operativni rizik.

Operativni rizik je vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka u poslovanju banke, usljed neadekvatnih internih sistema, procesa i kontrola, uključujući i neadekvatnu informacionu tehnologiju, zbog angažovanja lica izvan banke za obavljanje određenih poslova za banku, slabosti i propusta u izvršavanju poslova, protivpravnih radnji i spoljnih događaja koji mogu izložiti banku gubitku, uključujući i pravni rizik.

Definicija operativnog rizika obuhvata pravni rizik, a isključuje strateški i reputacioni rizik.

U cilju zaštite od operativnog rizika Banka je uspostavila sistem upravljanja operativnim rizikom, koji obuhvata identifikaciju, mjerenje, ublažavanje, praćenje rizika i izvještavanje o događajima operativnog rizika u skladu sa regulatornim zahtjevima.

Proces upravljanja operativnim rizikom organizovan je tako što je jasno razgraničen proces preuzimanja rizika od procesa upravljanja rizicima, na način što su za upravljanje izloženostima operativnim rizikom odgovorni menadžeri poslovnih jedinica za koje su nadležni, koji su neposredno odgovorni za svoj rad Upravi Banke.

Svrha upravljanja operativnim rizikom jeste da osigura da nivo izloženosti operativnim rizicima odgovara nivou operativnog rizika koju je Uprava Banke utvrdila kao nivo prihvatljive izloženosti tj. tolerancije prema operativnom riziku, odnosno da se osigura održavanje optimalnog odnosa između prihoda i gubitaka uzrokovanih operativnim rizikom.

Banka kroz proces upravljanja operativnim rizikom nastoji osigurati adekvatno upravljanje rizikom eksternalizacije i kontinuitetom poslovanja.

Uprava Banke je uspostavila proces upravljanja kontinuitetom poslovanja kojim se osigurava kontinuitet poslovanja i ograničavaju gubici u slučaju nepredviđenih događaja, odnosno događaja koji znatno narušavaju ili dovode do prekida poslovanja. Banka je usvojila Plan za vanredne situacije kojima se osigurava

kontinuitet poslovanja odnosno pravovremeno ponovno uspostavljanje poslovno kritičnih aktivnosti Banke u slučajevima narušavanja ili prekida poslovanja. Plan se redovno ažurira i testira.

Shodno članu 242 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka ("Službeni list CG" br. 38/11 i 55/12), za izračunavanje potreba za kapitalom za operativni rizik Banka koristi jednostavni metod.

11. Trajna ulaganja u kapital drugih pravnih lica

(Član 14 Odluke)

Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju obuhvataju instrumente kapitala drugih pravnih lica i dužničke hartije od vrijednosti. U nemogućnosti da se tržišno valorizuju, ulaganja u kapital drugih pravnih lica se vode po metodi nabavne vrijednosti za koju Banka smatra da je približna tržišnoj vrijednosti. Na dan 31.12.2012. ulaganje Banke u kapital drugih pravnih lica iznosi 35 hilj. EUR (akcije Visa Inc Usa i MasterCardInc Usa). Nakon inicijalnog priznavanja, dužničke hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju evidentiraju se po fer vrijednosti. Nerealizovani dobici i gubici po osnovu dužničkih hartija raspoloživih za prodaju evidentiraju se u okviru nerealizovanih dobitaka i gubitaka u okviru kapitala, dok se hartija od vrijednosti ne proda, naplati ili na neki drugi način ne realizuje ili dok ta hartija od vrijednosti nije obezvrijeđena. Kada se hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju otuđe ili kada im se umanju vrijednost, kumulirane korekcije fer vrijednosti priznate u okviru kapitala evidentiraju se u bilansu uspjeha. Prihodi od kamata na dužničke hartije od vrijednosti se obračunavaju i pripisuju mjesečno. Vrijednost dužničkih hartija od vrijednosti na dan 31.12.2012. je iznosila 17.335 hilj.EUR (Euro obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore)

12. Izloženost riziku kamatne stope iz bankarske knjige

(Član 15 Odluke)

Priroda kamatnog rizika kojem je izložena banka svodi se na izloženosti koje nastaju u bankarskoj knjizi i koje nastaju kao posljedica pridobijanja izvora i plasiranja sredstava po različitim vrstama kamatnih stopa. U skladu sa navedenim, profil kamatnog rizika rezultat je izloženosti u bankarskoj knjizi koje banka ima u fiksnoj i varijabilnoj kamatnoj stopi. Stručne službe Banke, na osnovu redovnih gap analiza i izrade stresnih scenarija detaljno prate kamatno osjetljive pozicije i preduzimaju korake na kreiranju strukture kamatonosne aktive i pasive u okviru određenih limita. Banka primjenjuje BPV («Basis Point Value») metodu za ocjenu promjene tržišne vrijednosti pozicije bankarske knjige koja nastaje kao posljedica pomjerenja krive prinosa. Na dan 31.12.2012. vrijednost BVP je iznosila 7,07 miliona.

13. Sekjuritizacija

(Član 16 Odluke)

Banka ne obavlja poslove sekjuritizacije, pa stoga ne objavljuje informacije o takvim izloženostima.

14. Tehnike ublažavanja kreditnog rizika

(Član 17 Odluke)

Politika upravljanja kreditnim rizikom je dokument kojim se uređuje priznanje i upravljanje kolateralima.

Instrumenti obezbjeđenja (kolaterali) su sredstva naplate potraživanja koja Banci stoje na raspolaganju u slučaju kada klijent prestane otplaćivati svoje obaveze ili ih ne otplaćuje redovno u skladu s ugovorom. Kolaterali predstavljaju sekundarni izvor naplate te nijesu zamjena za ocjenu kreditne sposobnosti klijenta. Banka uzima vrste kolaterala koji se nalaze na popisu prihvatljivih kolaterala, a koristi ih u svrhu naplate, za smanjenje kapitalnog zahtjeva i ispravku vrijednosti. Da bi kolateral bio prihvatljiv, mora biti pravno sprovediv i siguran za naplatu, dokumentovan te zadovoljiti uslove definisane za svaku pojedinu vrstu kolaterala. Prije uvrštavanja na popis, mora se utvrditi prihvatljivost, uslovi pod kojima su prihvatljivi, te da li se može i u kojim slučajevima koristiti za umanjenje ispravka vrijednosti i kao kreditna zaštita.

Sve vrste kolaterala koriste se u međusobnoj kombinaciji jednih sa drugima, a što zavisi od boniteta dužnika, visini i vrsti svakog pojedinog plasmana i odluci nadležnog nivoa odlučivanja.

Za svaku vrstu kolaterala određuje se efektivni % kojim se tržišna vrijednost kolaterala umanjuje za potrebe izračuna pokrivenosti portfolija kolateralima i kapitalnih zahtjeva. Efektivni % odražava rizik gubitka koji se očekuje prilikom likvidacije kolaterala, a treba osigurati dovoljnu pokrivenost i u slučajevima nepovoljnih promjena na tržištu.

Davalac kolaterala je lice koje je izdalo hartiju od vrijednosti datu u zalog banci, lice koje je dalo depozit, odnosno kreditna institucija kod koje je položen depozit, te lice koje daje nekretninu ili drugi oblik kolaterala u zalog banci, odnosno dopušta fiducijarni prenos vlasništva.

Pružalac nematerijalne kreditne zaštite je osoba koja daje garancije/jemstva, kontragarancije i kreditne derivate u zalog banci.

Kolaterali koje Banka uzima podijeljene su u grupe i to:

- Nekretnine;
- Pokretnosti;
- Jemstva;
- Potraživanja i prava;
- Ostali kolaterali.

Podgorica, 31. maj 2013. godine

Izveštaj odobren od strane Kolegijuma izvršnih direktora Erste Bank AD Podgorica